

Nordisk Journalistcenter Strategi för NJC 2026–2030

Bakgrund

Nordisk Journalistcenters (NJC) uppdrag är att ta tillvara den starka nordiska kulturgemenskapen och de gemensamma värderingarna som en grund för att stärka den oberoende journalistiken i Norden samt i de nordiska närområdena: Baltikum, Ryssland, Belarus och Ukraina.

Visionen för Nordisk Journalistcenter är att upprätthålla och vidareutveckla ett resurscentrum för nordisk journalistik. Genom sin verksamhet har centret skapat ett tydligt mervärde för journalister, redaktörer och mediehus i hela regionen.

Genom mångårigt regelbundet stöd från Nordiska ministerrådet (NMR) och branschens intressenter i de nordiska länderna har NJC i mer än 65 år kunnat erbjuda journalister professionell utveckling genom vidareutbildning, utbyten, workshops, seminarier osv.

NJC är den enda nordiska organisationen vars huvudsyfte är att utveckla, erbjuda och genomföra vidareutbildning och kompetensutveckling för journalister från hela Norden. NJC samarbetar med mediaorganisationer i hela regionen, inklusive journalistförbund, utgivarföreningar, mediehus, mediestödjande organisationer, NMR-kontor i Baltikum och relevanta civilsamhällesorganisationer. För denna envetna insats tilldelades NJC "Nordiska samarbetspremiet 2024" i Stockholm den 13 juni 2024.

Medierna genomgår en rad omfattande transformationer och möter konkurrens från internationella teknikjättar och sociala medieplattformar som saknar professionella standarder för journalistisk etik, faktagranskning eller källkritik. Mediernas affärsmodeller och journalistiska berättarmetoder måste hålla jämna steg med denna utveckling. Det finns med andra ord ett behov av "livslångt lärande", och de flesta utmaningar i Norden – från klimatförändringar, föroreningar och miljö till säkerhets- och försvarspolitik – överskrider nationella gränser.

Fokus på Norden, klimat, Arktis, försvar och säkerhet

Den senaste tidens insatser har stärkt klimatjournalistiken och bidragit till en fördjupad förståelse av samspelet mellan människa och natur i Norden och Arktis, inklusive relationerna mellan de nordiska länderna och deras samverkan med grannländer i regionen.

Under perioden 2021–2025 har NJC haft ett särskilt fokus på att utveckla nya kurskoncept och metoder inom nordisk klimatjournalistik. Detta arbete har genomförts i samarbete med nordiska partners inom ramen för Nordplus-projektet "Nordic Educational Network for Innovative Climate Journalism".

Kriget i Ukraina har i grunden förändrat säkerhetsarkitekturen i Norden och Arktis. Mot denna bakgrund har NJC – med stöd från "Nordplus Adult Program" – inlett ett nytt, flerårigt samarbete med flera nordiska utbildningsinstitutioner gällande kompetensutveckling och professionell utveckling för journalister med fokus på säkerhets- och försvarspolitisk rapportering. Projektet "A new security landscape – new methods for Nordic journalists" löper från 2024 till 2026. Målet är att utveckla och testa pedagogiska metoder och verktyg för att uppnå ett kunskapslyft inom försvar och säkerhet.

”Norden 2030 – Norden som världens mest hållbara region”

Genom sitt arbete syftar Nordisk Journalistcenter till att stärka den journalistiska dimensionen av visionen om Norden som en modellregion fram till 2030. Mot 2030 kommer NJC att följa upp Nordiska ministerrådets strategiska prioriteringar. Nordiska ministerrådet har formulerat sin vision, "Norden 2030", som syftar till att utveckla Norden till världens mest hållbara och integrerade region. "Norden 2030" har identifierat tre strategiska prioriteringar: (1) ett grönt Norden, (2) ett konkurrenskraftigt Norden och (3) ett socialt hållbart Norden.

Medborgarnas aktiva deltagande i den gröna, sociala och ekonomiska omställningen förutsätter tillgång till solid, faktabaserad och trovärdig information. En sådan informationsgrund kräver oberoende och professionella medier som kan förmedla nationell politik och samtidigt granska den på medborgarnas uppdrag.

Denna informationsuppgift kräver en professionell presskår som kan förstå utmaningarna, kommunicera omställningsinitiativen och omsätta dem till trovärdig, information. Detta kräver kontinuerlig professionell kompetensutveckling, så att journalister kan möta komplexiteten i den moderna mediemiljön.

De nordiska närområdena 2030

NJC:s långvariga aktiviteter i nordvästra Ryssland fick ett abrupt slut genom Rysslands invasion av Ukraina den 24 februari 2022. Efter mer än 10 års insatser – i nära samarbete med ryska partners och med stöd från Nordiska ministerrådet – stängdes allt ner.

NJC kommer att fortsätta att upprätthålla sattsamarbete med ryska journalister i den form och i den utsträckning det är möjligt.

Målen är:

- Att stärka ryska journalister i exil genom professionell utveckling, så att de kan rapportera om den ryska utvecklingen från utlandet och tillhandahålla oberoende information till den ryska allmänheten.
- Att stärka oberoende ryska journalister och utveckla nya färdigheter som kan tillämpas och bli värdefulla i ett framtida Ryssland där yttrandefrihet och pressfrihet råder.

Varken klimatförändringar eller säkerhetspolitik begränsas av nationella gränser. Därför är det avgörande att journalister, även i de nordiska närområdena, kan utbyta kunskap, metoder, källor och information. Detta kan ge alla medborgare i regionen en rättvis och trovärdig bild av levnadsvillkoren i hela regionen.

NJC kommer att fortsätta sitt stöd till och samarbete med oberoende journalister i regionen och deras medier i exil. Stöd till och samarbete med ukrainska journalister är också en prioritet under den kommande perioden.

Aktiviteter

Fram till 2030 kommer NJC att fokusera på att höja yrkesstandarden genom specialiserad utbildning och samarbetsprojekt. Målet är att deltagarna efter avslutat program:

- Är rustade för att leverera trovärdig, oberoende rapportering samtidigt som de bemästrar ny teknik som artificiell intelligens (AI), öppna källor (OSINT) och avancerad datajournalistik. Det är avgörande att de också bibehåller ett kritiskt förhållningssätt kring användningen av dessa verktyg.
- Är kapabla att ställa nödvändiga, kritiska frågor till makthavare och andra aktörer.
- Kan fungera som en motvikt till den överväldigande mängden mer eller (ofta) mindre trovärdiga information som sprids på sociala medier.
- Utgör en motvikt till "falska nyheter", desinformation och konspirationsteorier.

Fokusområden under de kommande åren kommer fortsättningsvis att vara klimatförändringar, säkerhetspolitik och förutsättningarna för att Norden ska förbli världens mest hållbara och integrerade region.

NJC-aktiviteter under denna period kommer att inkludera:

1. **Vidareutbildning och kompetensutveckling** för nordiska journalister med fokus på klimat, säkerhetspolitik, grön omställning, social hållbarhet och ekonomisk konkurrenskraft. NJC kommer att stärka utbudet av relevant vidareutbildning för journalister från de nordatlantiska länderna (Island, Grönland, Färöarna) och Åland.
2. **Tematiska kurser, seminarier, studieresor** osv. om miljö, klimat, Arktis, Nordatlanten samt säkerhets- och försvarspolitik. Till exempel vår kurs: Grönland – en arktisk nation i transformation.
3. **Etablering av professionella nätverk** i Norden inklusive grannregioner (Baltikum, Ryssland, Belarus och Ukraina), i syfte att utbyta kunskap, främja professionell utveckling och samarbete kring gränsöverskridande teman, nyheter och reportage.
4. **Program för mediekunnighet (media literacy)** riktade till journalister, beslutsfattare och medieanvändare, som stärker förmågan att skilja mellan fakta och fakes, desinformation och journalistik i ett alltmer fragmenterat medielandskap. Exempel på kurs: "Mellan fakta och fakes i Ukraina."
5. **Forskning, kommunikation, konferenser** osv. för politiker, medier och experter om aktuella ämnen kopplade till politik, samhälle och medier. Exempel: Studieresa för journalister till Arktiska Norge (Arctic Frontiers).

Organisering

NJC är en oberoende nordisk institution, administrativt och juridiskt förlagd till DMJX – Danmarks Medie- og Journalisthøjskole i Aarhus. NJC leds av ett brett sammansatt nordiskt Advisory Board, bestående av sex erfarna företrädare för medier och journalistik i Norden. Gruppens uppgift är:

- Att säkerställa en bred förankring av NJC:s arbete i Norden och dess närområden.
- Att bidra med idéer och förslag till NJC:s arbete.
Att utveckla strategi och handlingsplaner för NJC.
- Att ge input och feedback på NJC:s aktiviteter via nyhetsbrevet och andra kanaler.

Den dagliga driften leds av en direktör, som anställer nödvändig personal inom ramen för NJC:s totala ekonomi.

Finansiering

NJC finansieras främst genom anslag från Nordiska ministerrådet och andra relevanta stiftelser, t.ex. Nabofællesskabsprogrammet/Den nye demokratifond (DK), STUP (NO), Nordplus Adult, samt deltagaravgifter i form av kursavgifter.

NJC är en icke-vinstdrivande organisation. Alla medel kommer därmed att användas i enlighet med dess syfte. NJC verkar under ett avtal med Danmarks Medie- og Journalisthøjskole avseende användning av lokaler och andra tjänster.

Aarhus, januari 2026

Valeria Helander, ordförande för NJC:s Advisory Board, grävande journalist på Sveriges Television. Göteborg, Sverige.

Olav Njaastad, vice ordförande för NJC:s Advisory Board, mentor UiB/sujo, tidigare nyhetschef och dokumentärfilmare på NRK, tidigare ordförande för Norsk Journalistlag, Risør/Oslo, Norge.

Sigrún Stefánsdóttir, journalist och docent i journalistik vid Akureyri universitet, Island.

Leif Lønsmann, tidigare radiodirektör på DR (Danish Broadcasting Corp), konserthuschef, utvecklingschef och ledare för radiodokumentärgruppen. Köpenhamn, Danmark.

Lena Skogberg, nordisk korrespondent i Köpenhamn för Hufvudstadsbladet, Helsingfors, Finland.

Linda Lundin, chefredaktör på Arbetarbladet, Bonnier News, Sverige.

John Frølich, direktör, Nordisk Journalistcenter, Aarhus, Danmark.